

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Buitengebied Lith – 2013

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

30 januari 2013 / rapportnummer 2638-99

1. Oordeel over het MER

De gemeente Oss stelt een nieuw bestemmingsplan buitengebied op voor het grondgebied van de voormalige gemeente Lith.¹ Omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor m.e.r.–(beoordelings)plichtige activiteiten en vanwege de nabijheid van Natura 2000–gebieden, wordt de plan–m.e.r.–procedure doorlopen. Bevoegd gezag in deze procedure is de gemeenteraad van Oss.

De Commissie voor de m.e.r. (verder: de Commissie) heeft het MER getoetst en heeft daarbij tekortkomingen geconstateerd die zij essentieel acht voor de besluitvorming over het bestemmingsplan.² De tekortkomingen betreffen de volgende:

- De maximale mogelijkheden van het voornemen, de referentie en de maximale milieueffecten zijn niet juist bepaald.
- Het MER geeft onvoldoende inzicht in de effecten op natuur en hoe aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000–gebied door een toename van stikstofdepositie te voorkomen is.
- Het MER geeft onvoldoende inzicht in de te verwachten geurhinder en eventuele knelpunten die kunnen ontstaan.
- Het MER geeft onvoldoende inzicht in de mogelijke landschappelijke effecten van de windturbines en teeltondersteunende voorzieningen die mogelijk worden gemaakt;
- In het MER ontbreken de invoergegevens voor ammoniak–, geur– en fijn stof–berekeningen en een toelichting op de gehanteerde methode.

De Commissie acht deze informatie essentieel voor de besluitvorming omdat op basis hiervan passende maatregelen bepaald moeten worden zodat het bestemmingsplan aan wet– en regelgeving kan voldoen.

De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen en pas daarna een besluit te nemen over het bestemmingsplan.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht. In hoofdstuk 3 worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

---

¹ De gemeente Lith en de gemeente Oss zijn per 1 januari 2011 samengegaan in de nieuwe gemeente Oss.

² Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiener.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

2.1 Voornemen en referentiesituatie

2.1.1 Voornemen en maximale milieueffecten

Het bestemmingsplan maakt onder andere de volgende ontwikkelingen mogelijk:

- groei van grondgebonden veehouderij tot een bouwvlak van 2 hectare in de Oijense polder, tot 2,5 hectare in de Lithse polder en tot 1,5 hectare elders;
- groei van intensieve veehouderij in de landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden tot een bouwvlak van 1,5 hectare³;
- hervestiging van en omschakeling naar intensieve veehouderij in de landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden;⁴
- groei van en omschakeling naar overige niet-grondgebonden bedrijven in de Lithse en Oijense polder tot een bouwvlak van maximaal 1,5 hectare;
- glastuinbouw, kassen tot 2.500 m² (binnen het bouwvlak) en teeltondersteunende voorzieningen tot een hoogte van 4,5 meter (buiten het bouwvlak en buiten de polders);
- windturbines tot een hoogte van 25 meter.

In een MER moeten de milieueffecten van het voornemen beschouwd worden, uitgaande van de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt.⁵ Dit is nu niet het geval:

- Groeimogelijkheden voor veehouderij zijn slechts ingevuld voor zover de milieugebruiksruimte voor geur geen beperking is. Dit zijn echter niet de maximale mogelijkheden op grond van het bestemmingsplan.
- Er is geen rekening gehouden met de mogelijkheid van omschakeling van grondgebonden naar intensieve (pluim)veehouderij voor het bepalen van de maximale geur- en fijn stofbelasting.
- Voor pluimvee is geen rekening gehouden met de mogelijkheid van tweelaagse stallen.⁶
- Er is geen rekening gehouden met de effecten van windturbines en teeltondersteunende voorzieningen op het landschap.

De Commissie adviseert om de effecten te beschrijven op basis van hetgeen het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt. Bepaal of aanvullende maatregelen nodig en mogelijk zijn om eventuele knelpunten op te lossen.

2.1.2 Referentiesituatie

In het MER is voor het bepalen van de huidige feitelijke situatie uitgegaan van een gemiddeld percentage onderbezetting (30%) van alle diercategorieën in de hele gemeente Oss. Daardoor worden relevante verschillen tussen bedrijfstypen en bedrijven niet meegenomen. Er kan

---

³ Inclusief de mogelijkheid van tweelaagse stallen voor pluimveebedrijven.

⁴ Nieuwvestiging van grondgebonden of intensieve veehouderij is uitgesloten;

⁵ De maximale mogelijkheden bestaan uit de bestemde ontwikkelingsruimte, inclusief afwijkingmogelijkheden en wijzigingsmogelijkheden.

⁶ Op 1,5 ha kunnen 240.000 leghennen in een twee-etagegestal worden gehouden.

daardoor sprake zijn van een onder- en overschatting van de huidige milieubelasting en de effecten van het voornemen. Voor geur en fijn stof biedt het MER daardoor onvoldoende zicht op de lokale milieugebruiksruimte en eventuele knelpunten die al dan niet in cumulatie kunnen ontstaan.⁷

Daarnaast maakt het MER niet duidelijk op welke wijze voor het bepalen van de huidige feitelijke ammoniakemissie rekening is gehouden met het Besluit Huisvesting.

De Commissie adviseert om de referentiesituatie aan te passen en opnieuw de milieueffecten te bepalen of te motiveren dat de resultaten uit het MER gelijk blijven.

2.2 Stikstofdepositie en Natura 2000

In het MER en de Passende beoordeling zijn de milieueffecten bepaald op basis van verschillende groeiscenario's voor de veehouderij. Zo is onder andere gerekend met een maximale invulling van het bestemmingsplan en een scenario waarin de groei van de veehouderij 0% bedraagt en bovendien de staltechnieken met de laagste ammoniakemissie worden toegepast.

De planologische mogelijkheden van het bestemmingsplan zijn echter in alle scenario's gelijk en de scenario's kunnen daarom niet als alternatief voor het voornemen worden beschouwd. Het MER specificeert bovendien onvoldoende welke staltechnieken kunnen worden toegepast, wat hiervan het effect is en hoe de toepassing van deze technieken op bestaande en nieuwe stallen in of gelijktijdig met het bestemmingsplan geregeld wordt. Voor de effectbeoordeling moet daarom worden uitgegaan van het maximale scenario zonder toepassing van de mitigerende maatregelen.

Op basis van het maximale scenario wordt in het MER en de Passende beoordeling een toename van stikstofdepositie geconstateerd op daarvoor gevoelige habitattypen in de dichtstbijgelegen Natura 2000-gebieden. Omdat er in de huidige situatie reeds een overschrijding van de kritische depositiewaarde is, wordt terecht geconcludeerd dat aantasting van natuurlijke kenmerken niet is uit te sluiten. Een bestemmingsplan mag volgens de Natuurbeschermingswet 1998 slechts vastgesteld worden als aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebied uitgesloten is of als met succes de ADC-toets doorlopen is.⁸

De Commissie merkt voorts op dat in de Passende beoordeling niet de juiste vergelijkingsbasis is gehanteerd. Uitgegaan moet worden van de huidige feitelijke en legale situatie (en daarvan afgeleide stikstofemissie en -depositie). In het MER is onterecht uitgegaan van de

---

⁷ Er wordt voor de geuremissie bijvoorbeeld uitgegaan van een leegstand van gemiddeld 30%. Uit tabel 7 in het MER blijkt echter dat bedrijven met leghennen een gemiddelde leegstand hebben van slechts 3%. Dit leidt zowel in de referentie als het voornemen tot relevant andere geuremissies. Het is niet bekend of er grote verschillen zijn in leegstand tussen bedrijven binnen een diercategorie.

⁸ In de ADC-toets moet beoordeeld worden of er alternatieven zijn voor het voornemen die tot minder of geen negatieve effecten leiden, moet beoordeeld worden of sprake is van een dwingend maatschappelijk belang en moet het verlies aan natuurlijke waarden worden gecompenseerd.

emissies op 7 december 2004 (die in het MER wordt benaderd door de vergunde emissie te corrigeren voor onbenutte vergunningruimte op basis van de CBS metellingen). Het effect van stikstofdepositie door het voornemen is daardoor mogelijk groter dan op grond van de Passende beoordeling het geval lijkt.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER en de Passende beoordeling:

- aannemelijk te maken dat de genoemde mitigerende maatregelen bij maximalisatie van het ontwerpbestemmingsplan voldoende effectief zijn om aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden als gevolg van dit plan uit te sluiten of
- een alternatief te onderzoeken waarin aantasting van natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden wel is uit te sluiten.

2.3 Geur

In het MER is een beoordeling van de geurbelasting gegeven. Voor het bepalen van de aantallen gehinderden is gebruikt gemaakt van aantallen voor de gehele gemeente Oss. Het MER geeft daardoor geen goed beeld van de aantallen gehinderden in het studiegebied.⁹

Beschrijvende effectanalyses en een kaart van de maximale geurbelastingen ontbreken in het MER. Het MER maakt daardoor niet inzichtelijk waar de toenames van geurbelasting zich voordoen, waar en hoeveel woningen zich in het studiegebied bevinden, en waar en hoeveel gehinderden en eventuele geurknelpunten¹⁰ zich in het studiegebied voordoen. Ook is niet duidelijk hoe de verschillen tussen de scenario's verklaard kunnen worden.¹¹ Mitigerende maatregelen worden summier genoemd, maar zijn onvoldoende uitgewerkt om aan te tonen of en hoe eventuele knelpunten kunnen worden opgelost.

In de effectbepaling is uitgegaan van de onjuiste referentie doordat geen juiste correctie op onbenutte vergunningruimte heeft plaatsgevonden (zie ook paragraaf 2.1.2). Bovendien is in de weergegeven huidige feitelijke geurbelasting de correctie op onbenutte vergunningruimte wel doorgevoerd¹², maar in de effectbepaling niet.¹³ Het MER biedt onvoldoende zicht op de lokale milieugebruiksruimte, de maximale milieueffecten en eventuele knelpunten die al dan niet in cumulatie ontstaan.

De Commissie adviseert om de toe- en afname in geurbelasting in beeld te brengen en te beschrijven op basis van de juiste referentie, geurknelpunten te identificeren en aan te geven hoe en met welke maatregelen deze kunnen worden opgelost.

⁹ Recentelijk zijn de gemeente Oss en Lith samengevoegd in de gemeente Oss. Het studiegebied omvat de voormalige gemeente Lith en de directe omgeving, terwijl de gemeente Oss veel groter is.

¹⁰ Omdat in de effectberekening uitgegaan is van de milieugebruiksruimte voor geur, worden in het MER geen knelpunten verwacht. Als uitgegaan wordt van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan kunnen deze mogelijk wel ontstaan. (Zie ook paragraaf 2.1.2.)

¹¹ Het nulscenario scoort bijvoorbeeld beter dan de huidige situatie.

¹² Pag. 36 van het MER.

¹³ Op pag. 74/ 75 van het MER wordt alleen gesproken over de vergunde aantallen.

2.4 Landschap

Op grond van het bestemmingsplan kan buiten de Oijense en de Lithse polder het bouwen van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen (zoals plastic tunnels, ondersteunende kassen, schaduwhallen) buiten het bouwvlak worden toegestaan tot een hoogte van 4,5 meter. Binnen de oeverwal en de bebouwingsconcentraties zijn permanente teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak tot een hoogte van 4,5 meter mogelijk. Tevens is het in vrijwel het gehele gebied mogelijk bij afwijking windturbines te plaatsen binnen het bouwvlak met een bouwhoogte tot 25 meter.

In het MER zijn de mogelijke effecten van deze ontwikkelingen niet beschouwd. De Commissie merkt op dat het maximaal invullen van de mogelijkheden van het bestemmingsplan op deze punten tot een wezenlijk ander landschapsbeeld kan leiden. Gezien de positieve waardering in het MER van de huidige landschappelijke waarden in het gebied, is de Commissie van mening dat de effecten van de teeltondersteunde voorzieningen en de windturbines in het MER beschouwd moeten worden.

De Commissie adviseert voor de besluitvorming over het bestemmingsplan in een aanvulling op het MER een beschouwing te geven van de te verwachten effecten van de teeltondersteunende voorzieningen en de windturbines.

2.5 Berekeningen

In het MER zijn berekeningen uitgevoerd voor de aspecten stikstofdepositie, geur en luchtkwaliteit. De achterliggende gegevens zijn niet in het MER opgenomen waardoor de resultaten niet te verifiëren zijn. Specifiek ontbreken de volgende gegevens:

- een lijst met de agrarische bedrijven, met diercategorieën en met dieraantallen (vergund en feitelijk);
- de invoergegevens voor de stikstofberekeningen en een toelichting bij hoe de berekeningen zijn uitgevoerd.

De Commissie adviseert de achterliggende gegevens vrij te geven.

3. Aanbevelingen voor het vervolgproces

De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Effectbeoordelingen

3.1.1 Gezondheid en fijn stof

In het MER is een beoordeling gegeven van de effecten op de volksgezondheid. Daarin is geen beschouwing van fijn stof gegeven omdat achtergrondconcentraties daarvan ruim onder de grenswaarden liggen.¹⁴ De Commissie merkt allereerst op dat ook onder de grenswaarden toenames in de fijn stofconcentraties tot een toename in gezondheidseffecten kunnen leiden. Bovendien is in de beoordeling van het voornemen geen rekening gehouden met de mogelijkheid van omschakeling naar andere agrarische bedrijfstypen (pluimvee), waardoor er lokaal relevante verschillen in fijn stofconcentraties en/ of onwenselijke situaties kunnen ontstaan bij bebouwingsconcentraties.

- De Commissie beveelt aan om voor de besluitvorming over concrete ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt, de mogelijke veranderingen in fijn stofconcentraties in de buurt van de bebouwingsconcentraties te beschrijven en in beeld te brengen. Bepaal of maatregelen nodig zijn om eventuele onwenselijke situaties te voorkomen.

3.1.2 Beschermden soorten

In het kader van de soortenbescherming is in het MER gekeken naar het voorkomen van zogenaamde prioritair soorten, waarvoor de Provincie Noord-Brabant een lijst van 94 planten en dieren heeft vastgesteld. De Commissie acht het daarmee aannemelijk dat een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet verkregen kan worden. De Flora- en Faunawet omvat echter meer dan de prioritair soorten. Het eventuele voorkomen van andere beschermden soorten is in het MER niet in beeld gebracht. Wat betreft deze overige Flora- en faunawetsoorten, acht de Commissie het op basis van het MER niet waarschijnlijk dat geen ontheffing verkregen kan worden. Wel kunnen hiervoor mitigerende maatregelen worden getroffen.

- De Commissie adviseert om in de uitwerking van de concrete ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt, ook (de effecten op) de overige Flora- en faunawetsoorten in beschouwing te nemen en eventuele mitigerende maatregelen te bepalen voor de ontheffingsprocedures.

---

¹⁴ In de jaarlijkse NSL monitoringtool wordt één bedrijf vermeld binnen het plangebied (Maren Kessel) waar sprake is van een mogelijke overschrijding van de grenswaarde. Er bevinden zich geen woningen nabij dit bedrijf waardoor zich geen relevante gezondheidseffecten voordoen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oss

Bevoegd gezag: gemeenteraad van de gemeente Oss

Besluit: vaststellen van een bestemmingsplan buitengebied

Categorie Besluit m.e.r.:

- plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14, C18.4, D14, D18.1-7;
- plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling.

Activiteit: het opstellen van een nieuw bestemmingsplan buitengebied voor m.e.r.– (beoordelings)plichtige activiteiten, waaronder (intensieve en grondgebonden) veehouderijen en biomassa- en mestvergisting.

Procedurele gegevens:

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 16 februari 2012 t/m 28 maart 2012

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 22 februari 2012

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 20 april 2012

kennisgeving MER in de Staatscourant van: 5 december 2012

ter inzage legging MER: 6 december 2012 t/m 16 januari 2013

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 6 december 2012

toetsingsadvies uitgebracht: 30 januari 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. M.H. Fast;

drs. G. Gabry;

drs. W.C.M. van Hooff;

dr. d.K.J. Tommel (voorzitter);

drs. R.A.M. van Woerden;

drs. H. Woesthuis (werkgroepsecretaris).

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het

MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- MER Bestemmingsplan Buitengebied Lith – 2013, 19 november 2012;
- Ontwerp Bestemmingsplan Buitengebied Lith – 2013 (Kaart, regels en toelichting), 27 november 2012;
- Agrarische Geurgedsvisie Oss 2013, 25 oktober 2012;
- Verordening geurhinder en veehouderij Oss 2013, december 2012.

De Commissie heeft kennis genomen van één zienswijze, die zij tot en met 16 januari 2013 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Buitengebied Lith – 2013

ISBN: 978-90-421-3652-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

